

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 3. svečana 1871.

List 5.

Slovesni pričetek katoliško-politiške družbe v Gorici.

Goriška katoliško-politiška družba se je postavno ustanovila v Gorici 28. dec. 1870 pod naslovom:

Katoliška družba Goriška.

Povabljeni od začasnega odbora z oglasom od 18. decembra 1870 sošli so se družbeniki naj prej ob 10 zjutraj v cerkvi Neomadežane Matere Božje, kjer so bili pri sv. maši, ter so prejeli blagoslov s presvetim Reš. Telesom, da se je družba takó z Bogom in v Božjem imenu pričela. — Potem so se vsi pričujoči podali v dvorano, ktero jim je v ta namen prepustil g. baron Janez Kerst. Degrazia.

Bati se je bilo zares, da bo ta prvi shod le prav maloštevilen. Nevgodno vreme in sneg, ki je bil te dni padel, sta gotovo marsikoga, posebno izmed tistih, ki na kmetih živé, domá zadržala.

In glej! prišlo jih je več, kakor smo se bili nadjali, in serce se nam je razveselilo, ko smo videli dvorano skoraj napolnjeno; od vseh strani naše dežele so se bili sošli naši zaželeni gostje vdeležiti se tega novega katoliškega početja.

Na mestu žl. gosp. barona Rechbach-a bil je v pričo kot cesarski komisar g. grof Manzano.

Začasni predsednik plem. Karol dr. Dolijak je zbor najprej lepó kristjansko pozdravil: Hvaljen bodi Jezus Kristus! in vsi pričujoči so z enim glasom odgovorili: Na vekomaj. Ta pozdrav in enoglasni odgovor je pričujoče do solz ganil.

Predsednik je s svojo dobro znano zgovornostjo pojasnil namen te družbe in razložil sredstva, s kterimi se ima ta namen dosegati. Neverstvo in hudobnost spačenega sveta meri na to, da potlači katoličanstvo; v ta namen nasprotniki ustanovljajo družbe. Njim nasproti pa tudi katoličani po vsem svetu, in tudi v našem cesarstvu rok križem ne derže, tudi katoličani se dramijo, in ustanovljajo svoje katoliške družbe, da na postavni poti svojo vero in svoje državljanske pravice branijo. In za to se je tudi ta naša družba danes ustanovila. Tudina kaki ugovor: Čemu so katoliške družbe? češ, sej je vsa katoliška cerkev velika kat. družba? je predsednik prav lepo odgovoril: Naša sv. cerkev je vselej rada videla, da se mnogotere družbe ustanovljajo v dosego hvalevrednih namenov po raznih potrebah in okoliščinah časov; take katoliške družbe da so v sedanjih časih skoraj neogibljivo potrebne, ki kristjanski duh v ljudéh budi, in neštevilnim sovražnikom nasproti postavljajo v družbenem in političnem življenji; take družbe so cerkveni vikši pastirji s pohvalo poterjevali, in sami sv. Oče papež so jih blago-

sloveli. — Sredstva, s kterimi se dosega namen te družbe, so tiste, kakor so našteje že v vabilnem razglasu. Pristavil je, da se družba postavlja pod mogočno brambo sv. Jožefa, ženina Matere Božje, kterega so uni dan sv. Oče papež oklical za branitelja in pomočnika vesoljne sv. Cerkve.

Gosp. Anton Toman je nato slovenski ogovoril pričujoče. *)

Gosp. predsednik je zdaj zbrane povabil, naj volijo odbornike in njih namestnike in na predlog preč. gosp. prošta Kodeli-ta je bil enoglasno sklican za predsednika g. Dolijak.

Na predlog dr. Valussi-a pa je bil g. Ant. Toman izvoljen za podpredsednika.

Da bi se potem vsi drugi odborniki redno izvolili, se je reč posebnemu odseku izročila, in nasvetoval je predsednik, naj se med tem nadaljujejo zborove obravnave. Rekel je, oziraje se na sedanje okoliščine, v kterih so naš sv. Oče papež, in omenivši, da vse druge katoliške družbe so svoje oporeke nasproti postavile hudobnemu oropanju papeževih dežel, da bi imela tudi naša mlada družba enak ugovor storiti. „Morebiti se bo reklo,“ tako je nadaljeval, „da ostane brez vspéha vse, kar koli storimo v ta namen, kakor so ostali brez zdatnega vspéha vsi oporeki družih družb. Dovolite mi, da takim odgovorim s svetopisemsko dogodbo. Kadar je bil Jozve Izraelce pripeljal čez reko Jordan v obljubljeni deželo, so prišli najprej do mesta Jerihe, ki je imelo močno obzidje, in se je tedaj zdela, da Izraelci ne bodo mogli mesta predobiti, ker niso imeli potrebnih vojniških priprav za to. Pa kaj stori Jozve? Veli jim, naj s procesijo, nosivši sv. skrinjo zaveze, obhodijo mesto, in s posvečenimi trobentami trobijo. Šest dni zaporedoma so vsak dan tako procesijo napravili med tem, ko so Jerihunci se jim posmehovali. Pa glej! ko sedmi dan spet gredó s procesijo okoli mesta, in ko duhovniki s svojimi posvečenimi trobentami zatrobijo, kar neprevidoma se zruši mestno ozidje, in Izraelci se polastijo mesta.

Vidite torej tu lep zgled, kako silno moč imajo stanovitna molitev in vedne verske skazovanja (demonstracije) vernega ljudstva. — V enakem stanu smo mi katoličani v današnjih časih. — Na ponavljane demonstracije in molitve vesoljnega katoličanstva v prid in blagor našega sv. Očeta papeža se bode prej ali poznej razrušilo ozidje sedanjega mesta Jerihe, hočem reči, revolucijske ali puntarske stranke.“

In da bi nam up še bolj oživil, omenil je predsednik trojno minljivo zmago, ki so jo hudobni ljudje

*) Tukaj in še neke kratki potlej je napiknjeno: „Glej v bukvali,“ ki pa nam niso došle. Vr.

v teh poslednjih časih obhajali nad sedežem sv. Petra, minljivo zmago, pravim, ker je za njo naj strašnejši poraz (pobitje) sledil.

Dalje je bilo sklenjeno, da se v obeh jezikih pošlje pismo ali adresa do sv. Očeta. Na predlog prošta bar. Kodeli-ta so pismo vdane zvestobe sklenili poslati tudi do cesarja.

Po še nekaterih pogovorih smo s slavoklici do sv. Očeta in do cesarja sklenili sejo.

Še ni bilo pol ure po sklenjeni seji, ko nam je iz Rima dospel zaželen telegram, s katerim so nam naš sv. Oče papež sporočili svoj apostoljski blagoslov, za kar jih je naš predsednik kak dan poprej bil prosil. Ta telegram bi bil prav za prav še o času seje nam došel, ker je bil iz Rima poslan ob sedmih zjutraj, pa se je zakasnil zastran nekaterih zadržkov pri telegrafskih vradih. Tako le se glasi:

Plem. Karlu dr. Dolijaku.

V Rimu 28. dec. 1870.

Sveti Oče, pohvalivši sveti namen vaše katoliške družbe, pošiljajo Vam s tim prav radi zaželeni blagoslov.

G. Kard. Antonelli.

Živio naš papež Pij IX.

Goriški katoličani!

Bog je našemu prvemu trudu dober vspeh podelil, blagoslovil je naše početje. Ostanimo tedaj temu početju zvesti; serčnost velja! Strah pred ljudmi in posmeh hudobnih nas naj ne odvrča. Potem ko je bil naš Odrešenik Jezus Kristus zaničevan in preganjan, bilo je preganjanje in je delež vsih, ki si prizadevajo za Kristusom hoditi. Ne bojmo se tedaj, in kažimo očitno svojo katoliško vero. Ako se pa plašljivo umaknemo, tedaj smo pač posmehovanja vredni. — Združimo svoje moči, ker le z združenimi močmi zamoremo doseči namen, ki smo si ga postavili, to je, da budimo in oživljamo katoliško zavest med našim ljudstvom.

Ne bodi nam dovolj to, da smo se vpisali v katoliško družbo; prizadevajmo si, da pregovorimo tudi svoje brate in prijatelje, naj tudi oni k naši družbi pristopijo, posnemovaje takó zgled družih krajev, kjer katoliške družbe svojih družbenikov na tisoče štejejo. Svesti vaše pomoči in vaše gorečnosti vas po bratovsko pozdravljamo: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

V Gorici 8. januarja 1871.

Ravnateljstvo.

V odbor so bili izvoljeni ti-le gospodje: Plem. g. dr. Karol Dolijak, predsednik. Ant. Toman, podpredsednik. Anton de Fabris. Dr. Janez Hrast. Rihard Pagani. J. Boštjančič. Alojzi Zanutič. Janez Simšič, stareji. Dominik Alpi. Jožef Pavlin.

Namestniki ti-le gospodje: Dr. Evgenij Valussi. Janez Kumar. Vincenci de Zuccato. Dr. Alojzi Zorn. Vincenci Musina. Jožef Nanut.

Velésoro.

V. Vstanovitev.

a) Srednji vek, toliko psovani čas, imel je posebnosti nad sabo, ktere mora, ali hoče ali noče, tudi zdajni svet občudovati in spoštovati, da, še celo hvaležin jim mora biti. V tem veku se je jelo širiti keršanstvo in se je razširilo po celej Evropi; keršanstvo je predručilo in poblašilo ves svet, in to keršanstvo bo tudi zdajne neverske naklepe in napade, prave sleparije in prismodije, odvernilo in razrušilo, ker sicer bi se svet prej ali poznej gotovo podivjačil in v anarhijo (brezvladje) razpadel. V tem veku najdemo možé, katerim se dandanašnji le redko kdo primerjati zamore. Henrik

I, iz hiše Saksonske, je naj poprej znotranje zadeve vredil, in znotranji mir vstanovil, potem še le na zunaj sovražnike zgrabil in deržavo njih napadov oprostil. Osemdeset tisuč Magjarov je pri Merzeburgu potolkel in premagal in te sovražne goste za več časa odstranil. Koliki možje so bili Otoni, so bili Frideriki, je bil Rudolf Habsburški in Gregor VII, kateri je bil nepretrašen ko junak, prebrisan ko pravi politikar, in vnet, plameč za vse dobro ko práv cerkven očač. — Iz tega veka izvirajo med drugimi znajdbami tudi znajdbe kompasa, popirja in tiskarstva, in toraj reči, ki so tako rekoč zemlja, ktera obsijana nam je deloma zdajno oliko obrodila. — In v tem veku pomnožili so se samostani in redi drugi, novi postali. Osebe obojnega spola so v resnobnem, ojestrem življenju in v zatajevanju samega sebe veliko molile za vnemarni, lahkomisljeni svet; spolnovala so dela usmiljenja nad revnim in nesrečnim bližnjim; v drenju in vrišu posvetnega življenja spačena dobra in zdaj slaba vest je tukaj mirú iskala in ga nahajala; sploh živeli so po samostanih pred drugim v skerbi za dušo, pa ponemarjali vender verh tega niso skerbi za vede in znanosti. Tu v samostanih so se ohranili vsi ostanki starega, učenega in izobraženega svetá, — ostanki, ktere še dandanašnji svet visoko čisla in ceni, in to temveč, ker so še zmeraj vzori raznim znanostim in vedam.

In v tem srednjem veku se je pričel samostan Velesovski. O času vtemeljitve njegove gospodoval je švabski Friderih II ko nemški cesar, cerkev vladal je papež Gregor IX, in v Ogleju stoloval je patrijarh Bertold. Vtemeljitelji samostana pa so bili: Verijand, župnik Mengeški, in njegova brata Gerloh in Valter, zlahtna Stein, potem Rihca vdova, nje sin Verijand in Albert, opat Gornjegradski. Čas vstanovitve je bilo leto 1238.

„Večkrat,“ pravi patrijarh Bertold v izvirnem svojem pismu, „storé marsikteri v današnjih časih naprave, ki izhajajo iz pravičnih in pobožnih nagibov, pa kmali se pozabijo: Lahkomisljenost, vnémarnost, in tudi sam satan, zopernik vsih dobrih del, take naprave odstrani in zatare. Zavoljo tega je potrebno in dobro, da se vse djanja, ki jih verni početi pravico imajo, in jih tudi po pameti in hvale vredno storé in zversujejo, zató, da v svoji moči ostanejo, zapišejo in na večno ohranijo. Pred vsem so pa gotovo tiste naprave večnega obstanka vredne, ktere človeku, ki jih vpeljuje, pri Stvarniku za plačilo zveličanje pripravljajo. Zarad tega naj tedaj vedó vsi zdaj živeči verni, in verni vsih prihodnjih časov, ki bodo to pismo vidili, da so prišli pred nas v Kristusu ljubljene Verijand, župnik Mengeški, Gerloh in Valter, brata s Kamnja — Stein — kakor tudi Rihca, vdova in nje sin Verijand, in potem naš čestitljivi v Kristusu ljubljene sin Albert, opat Gornjegradski, ter so odkritoserčno razdedeli, da so gnani od milosti Tistega, od kterege vse dobro pride, v dolini Matere Božje v Velesovem cerkev in hišo v čast Jezusu Kristusu in njegovi preblazeni Materi zidali, da so tje sestre pobožnega življenja s Cigelhofna pri Dunaju povabili in jih tu združili v družino po pravilih sv. Avgušтина, ter so nas ponižno prosili, da bi mi to vstanovitev poterdili in v svoje varstvo in obrambo prevzeli. Mi hvalimo take svete namene, zadostujemo zato s tem tu njih spodobni prošnji in spoznamo za pravo, da to novo in sveto naselbino z veljavo in oblastjo, ktero imamo, poterdimo, in toraj zarad tega zapovemo s polnim svetom celega Oglejskega kapiteljna, z dobro prevdarjenim in zdravim premislikom vsled pričujočega povelja ter konečno hočemo in ukazujemo: Sestre, ktere v omenjeni dolini Matere Božje Bogu služijo, naj imajo prednico nad sabo, in ta prednica naj se imenuje priorisa in naj ima vso oblast in veljavo ko tako, vse pa naj živé po pravilih

sv. Avgušтина in sicer iz ljubezni do Boga ojstro in spokorno. *)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Ninivljan v Ljubljani. V novi dōbi, ko je svet z železnicami preprežen in parobrodi po morji naglo švigajo, gre vse križem-svet. Te dni je bil v Ljubljani čast. oče Pavel Džallal iz Mosula, ki je vstrič nekdanjega mesta Niniveh. Kaldejci je, iz reda sv. Hormizda, in govori kaldejsko in arabsko ter ne-nekoliko angleško in laško. Red sv. Hormizda ima v Mosulu 40 redovnikov ter 20 mašnikov med njimi in oskerbuje ondote katoličane. Po vsim ondotnem okraju je menda do 100.000 katoličanov. Mosul je glavno mesto turškega ejalet-a ali okrajine enacega imena ob obeh stranéh reke Tigride, ima do 300 štirjaških milj in je prav rodoviten kraj, po katerem pa več del prebivajo le pastirski Arabi in Kurdi. Mesto Mosul, ob Tigridi, s staro terdnjavo, ima veliko džamij ali mošej, cerkev nestorjanov in jakobitov, ter nekako toliko prebivalcev kakor Ljubljana. Kakor drugod, tako je tudi tukaj po zaterti keršanski oliki obertnijstvo s pavolnato, jekleno robo itd. in cveteče trgovstvo več del pod nič šlo. Tako imenovani muselin ali „mezelan“ ima od tega mesta ime. Mosulu nasproti so stale nekdanje Ninive, glavno asirsko mesto, še večji od Babilona (Bagdad-a), ki so bile od Medanov razdžane l. 604 pred Kr. V novih časih veliko kopljejo in starine nekdanjih slovečih mest na dan spravljajo, kakor ravno Niniv, babilonskega stolpa itd. Zlasti Francozje imajo v tem zasluge. Sedanja barska vojska, ki jo je napuh zbudil, dela pa tudi za razširjanje olike na Jutrovem veliko škodo. Misijonarji, ki so poprej iz Francoskega dobivali zdatno pomoč in so mirno delali na Jutrovem in drugod, morajo popušati svoje delo — saj nekteri izmed njih — in grejo iskat pomoči; drugi pomanjkanje terpe v naj večji nevarnosti, da bo treba vse popustiti, ako studnega klanja na Francoskem ne bo hitro konec.

Klinkovströmovi govori. (Sklep.) — Verujem v večno življenje, to je poslednji člen apostoljske vere. Razložil je govornik ob kratkem cilj in konec, zakaj smo tukaj in kam imamo priti, — potem pravo in neprenehano življenje po smerti, — in večnost prihodnjega življenja, ali srečnega ali pa nesrečnega. Sklenil je z dobrim svetom, kako bi se poslušavci obvarovali večne nesreče.

Kaj je tedaj poslednji cilj; ali kdaj je človek na tem cilju? Takrat, kadar njegovo serce nima po ničemur več hrepeneti, nič več si želeči, nič se ne bati, ničesar dalje upati, ker vse že ima. Kako pa to? Ni ga človeka, da bi ga ne gnalo po sreči, po zveličanju; vsi vsi imajo to kopernenje, zakaj Bog je to željo vsakemu v serce vsadil, to ni naše, to je Božje delo. Človek hoče srečen, zveličan biti, pa je. Celo samomorivec si hoče svoj stan zljajšati (se vé, da še le k pravi svoji večni nesreči si življenje vzame).

Tukaj na zemlji se ta neugasljiva žeja po zveličanju ne dá utolažiti; tega se je menda že vsak izmed nas prepričal, — tega ni treba dokazovati, ker ta zemlja je kraj solz in jokanja, dolina premnogoterega terpljenja. In vender bi le radi srečni bili, ne enega — še tako neznamenitega djanja ni, iz kterega bi ne dihala hrepenenje po sreči in blaženosti. Ko je pa človeka neskončno modri in nezmerno dobitljivi Bog stvaril, stvaril ga celo po svoji podobi, mu je sam to vročo željo, to kopernenje po blaženosti vdihnil: mora vender kraj biti, kjer se ta nepremagljiva želja utolaži, kjer se žeja

po sreči, po blaženosti ugasi. Kteri tedaj je ta cilj? Nebesa. — Govornik pojasnuje, kaj so nebesa, — po kakošni poti se gre in pride vanje. Kdor hoče n. pr. priti na Dunaj, mora imeti voljo tje dospeti, in ne na nasprotno stran zavijati. Sv. pismo pravi: „Pravični pojdejo v Božje kraljestvo.“ (Kdo je po keršansko pravičen...?) — „Bog sam bo njih nezmerno veliko plačilo.“ — „Nobeno oko ni vidilo itd.“ — Nebesa so „denar,“ pa le za tiste, ki so v vinogradu težo in vročino dneva prenašali. Nebesa so „biser,“ pa le za take, ki ga zaslužijo. — Nasledovalo je pojasnjenje o večnem plačilu v nebesih.

V drugem razdelku je modroslovno dokazal duhovnost duše človeške, popisoval njene lastnosti in bistveni razloček od telesa, njeno enojnost in torej nerazdirljivost (neumerljivost) ter neprenehljivo bivanje duše, — njeno odgovornost za svojo delavnost, in končno plačilo ali pa kazen.

Zastran večnih kazni je tehtno pojasnoval, kaj da je njih bistvo, namreč: izločenje iz nebes, odvrženje spred obličja Božjega, večni ogenj.

Vse to so naravni nasledki greha. Kaj namreč je greh? Greh je upor zoper Boga. Kaj nasledva tedaj za grehom? Odvrženje od Boga. — Kaj je še greh? Odstop od Boga in prestop k stvarém. Kaj nasledva nato? Izločenje od vira blaženosti, torej stud, zamerza. — Kaj hoče grešnik z grehom doseči? Nasitenje svojega poželenja pri stvaréh, ki jih nad Boga stavi. Grešnik si hoče z grehom neko zadovoljstvo, zadostenje (satisfakcijo) pridobiti. Celo samomorivec si hoče zaradi nekega samolastnega zadostenja življenje vzeti, in sicer (v svoji lažnji misli) zato, da bi nekim neprijetnostim ali terpljenju konec storil, ki ga peklijo. Človek n. pr. ukrade velik bankovec. Zoper koga greši? Greši zoper človeško družbo in s tim zoper Boga neskončno svetega in pravičnega. Tedaj upor zoper Boga. — Kaj je bila dalje ta tatvina? Odvrženje od Boga in ljubezen ter prestop k stvarém. Kaj pa je nasledek popolnega odstopa od Boga? Izločenje od studenca vsega blagra, vse sreče. — Kaj hoče uni človek s tim, da je denar ukradel? Poželenje nasititi s prepovedano rečjo. To se pravi: Boga je odstranil, v stvaréh blagra iskal, kjer ga ni. Zato nepokoj, pečenje, ogenj.

Ali je z izločenjem iz nebes Bog strahoval grešnika? Grešnik sam se izloči iz nebes, ravno z nagnjenjem in z ljubeznijo do stvari; to tedaj je lastna izvolitev grešnikova.

Ali je zaverženje spred obličja Božjega kazen za grešnika? Je; s tim se oropa večnega veselja, zveličanja. Je-li večni ogenj kazen za grešnika? Je, in sicer ena naj strašnejših, naj hujših kazni.

Kaj pa ogenj, ali je res v peklju? Res. V peklju gori pravi neugasljivi, večni ogenj, kterega je prižgal Bog, neskončno pravični. Pojasnjenje: vsaka strast (hudo nagnjenje) je nekak ogenj; jeza — ali ni ogenj? Nevošljivost — ali ni ogenj? Nečistost — ali ni ogenj? Ali ni res tako? Ali ne gori vse človeško truplo pri tako hudih strastih? Ogenj tedaj se z ognjem kaznuje. Neskončno pravični Bog hoče in veleva, da ogenj vsake v življenji ne pokorjene pregrešne strasti se mora z večnim ognjem pokoriti.

Nadalje dokazuje, da so kazni v resnici večne, da je res pekel za tiste, ki so vse klicanje k pokori zavergli, ter kakor sovražniki Božji prišli pred sodbo, kjer ni več mogoče spreobrnjenje... Kakor grom so se razlegale iz pridigarjevih ust strahovite resnice: „Povém vam hudo pa resnično besedo. Ako ni pekla, potlej imajo prav tisti, kteri ropajo, grabijo, kradejo? Zakaj? Bog sam je človeku vcepil kopernenje po blaženosti. Jest pa dandanašnji nikakor ne morem k ničemur priti (si

*) Popravek. V sestavku „Cerkev“ l. 3. v 36. verstici od zgor. naj se bere: sv. Vincencij, Fererij (nam. „mučnik“).

misli neverni hudodelnik), zakaj milijonar mi je na poti! Po njem tedaj, — ali pa si po drugi poti prilastim njegov denar! — Ako ni pekla, prav imajo prekucuhi, da rogovilijo zoper svoje višji; koga neki se bodo bali? — Prav storé, kateri se dervé po vsem poželenji, po vsih nasladnostih življenja, če pekla ni; zakaj enkrat vendar mora človek srečen biti!“

Po nadaljnjem izpeljevanji, da bo po vstajenji tudi telo z dušo vred terpelo, ker je z dušo vred grešilo, sklepa: „Pekel je tedaj kraj, kjer pogubljeni vekomaj terpé. Pekel je v resnici. Toda pekli ni le samo za robate hudodelnike in za priprosto ljudstvo, ampak tudi za gospode!“

Prav primerno je potem obširno razložil dogodbo bogatina in Lazarja ter je s tim sklenil poslednji svoj dobri svet: Ko je bogatin Abrahama prosil, da naj pošlje naznanilo njegovim peterim bratom, je odgovoril Abraham: Imajo Mozes in preroke, te naj poslušajo; ako Mozesu in prerokom ne verjemajo, bi tudi ne verjeli, ako bi mertev k njim prišel... Kdo so pa dandanašnji po Abrahamovem svetu Mozes in preroki? To so mašniki sv. Cerkve. Storite tedaj, kar vas Abraham uči: pojdite, pokleknite pred mašnike sv. Cerkve, spovejte se ponižno in skesano vsih grehov iz svojega življenja, spreobrnite se, da zadobite še v življenji in sicer o pravem času odpušenje in milost Božjo. To je poslednji dobri svet, ki sem ga vam želel dati, da odidete večnim peklenskim kaznim.

Konečno je zahvalil mil. škofa, stolnega fajmoštra in katoliško družbo, da je bil poklican oznanovat besedo Božjo, in pa poslušavce, da so v toliki nepričakovani obilnosti hodili k pridigam.

V bogoslovsko semenišče ljubljansko sta na novo sprejeta gg. Rihar in Orehek, do sedaj eksternista; zapustiti pa so bili morali semenišče gospodje Karlin, Tonejec in Zupan, in sicer zato, ker so bili vojaki, prva dva enoletna prostovoljca v rezervi, zadnji pa deželni brambovec; vojaške postave pa škotu samo take mladenčje vojake dovoljujejo blagosloviti, kateri so bili že kot bogoslovci v vojaštvo vzeti. Po tem takem bodo zdaj samo oni mogli postati duhovni, kateri srednje šole izdelajo že preden stopijo v 20. leto, kakoršnih je pa le malo, ali k večjemu tudi kaki slabotneži, katerih pri vojaci ne morejo porabiti, ki pa tudi za duhovne niso kaj pripravi, ker je tudi duhovnu treba zdravega, trdnega telesa, da more na tanko spolnovati vse dolžnosti; vsem drugim je pot do duhovskega stanja zaperta, naj si imajo tudi še tako veselje, zmožnosti in poklic za ta častitljivi pa tudi težki stan. To tedaj je zlata svoboda „razsvitljenega“ našega veka, da si človek še stanu ne more prosto voliti! In kaj bode temu nasledek? Kje se bodo dobivali sposobni duhovni, ako se reč na bolje ne oberne? In kak vspéh bode dalje imela ta postava na duhovno povzdigo slovenskega naroda? Slovenski kmet, dobro vedoč, koliko silo denara stane šola in kako težko dostikrat otrok pri delu pogreša, obderževal bo svoje sinove doma misleč si, da bi bil moj sin vojak, zato mu ni treba v Ljubljani po šolskih klopéh tergati dragih hlač, naj mi rajše pomaga delati, dokler mi ga ne vzemó. Da slovenski kmet res tako misli, to zadosti kaže vedno manjše število učencev po šolah. Tako tedaj ne bo le primanjkovalo duhovnov, marveč tudi po drugih stanovih bo vedno manj izobraženih Slovencev. Kdo tedaj ne vidi, kam meri tudi ta naprava novega liberalizma?

Z Dobrove. Nekaj za zvonove. Dober svet je velikrat bolji kot denar; tudi jaz vem nekaj koristnega svetovati. Valentin Lenarčič, kmet v Brezji hiš. št. 54, v fari Dobrovi pri Ljubljani, zná terdne jermene za zvonove delati, ki delj časa terpijo kot usnjati. Kdor

želi take robe, naj mu pošlje mero, t. j. širokost in notranji obežek ter dolgost starega jermena po pošti brezplačno, ter naj se zanesse, da bode zadovoljen z delom, ker V. Lenarčič je poskušen, delal je že povsod po Kranjskem.

J. V. f.

Iz Naklega. Z. Četerto adventno nedeljo smo imeli v Naklem lepo svečanost. Mil. g. prošt Ivan Zlat. Pogačar so prišli blagoslavljal novi marmornati veliki altar. V govor so kaj mično vpletli črtico iz življenja sv. Frančiška Ksaverija. Na morji ga namreč nekokrat nevihta dohiti. Pripoveduje sam, kako moli v tej stiski. Najpred kliče na pomoč zveličane družnike svojega jezuitovskega reda; potem se obrača do vseh verst svetnikov Božjih, do apostolov, in posebno še do ss. Petra in Pavla; tako da pride naposled do Matere Marije. Tudi vi bote v svojih mnogoverstnih težavah prihajali v ta tempelj. Posnemajte izgled sv. Frančiška, ko bote klečali pred novim velikim altarjem, posvečenim sv. apostolu Petru, prvemu papežu. Zahvalijo se Naklanom, ki so v izgled vsem bližnjim faram z nenavadno vnemo prinašali pomočkov za toliko dragocen dar božičnemu Detetu v jaslicah. Slovesno sv. mašo in litanije so obhajali sami g. prošt z velikim sprevom; ker prišlo je bilo iz dalnjih in bližnjih fará duhovnov vkup, kar jih je le moglo od doma. Naklanom, posebno mladini ostane spomin prihoda g. proštovega in cerkvene svetičnosti v vednem spominu.

S ponosom imenujemo mojstra, ki je izdelal ta altar. Radoljičan g. Vurnik je, verl katoličan in zvest domoljub. Koderkoli beremo ime tega mojstra, vsili se nam nehoté misel, kako je pred nekterimi leti imel biti poslan k londonski razstavi; in ko bi bili takrat vladajoči možje ostali pri tem, bil bi on gotovo veliko koristil deželi s tim, kar bi se bil tam priučil. Serčno mora to opušenje obžalovati posebno ta, kdor mojstra Vurnika obišče in ga najde v mirni sobici doma pri umetnijskih delih ali pa pri študijah, pri lepi knjigarni, ki ga je stala pač mnogo denarja. Prav umé namreč mož našega časa tirjatev: uči se, če hočeš kam priti; le s pridnostjo stopa dandanes roko v roki napredek.

Le naprej tako, domači umetnik! tudi lastna pridnost brez blagodejne tuje pomoči je že storila in še dela umetnike.

Ne moremo pri tej priči zamolčati serčne želje. Brezničani že tudi dolgo lét mislijo na kamnat veliki altar. Tudi denarja zato imajo že precej nabranega.

Ker so se slavni narodnjak župnik Lovro Pintar za sedaj odpovedali poslanstvu na Dunaj, upamo, da jim bode ostajalo časa poprijeti se dela, pred ko mogoče. Umetnikov za to iskati treba ne bo. Naj boljih eden, izmed vseh kar jih ima Slovenska sedaj, in težko če ne najcenejši, prebiva v bližnji Radoljici. Naklo je rečenemu zadostna priča.

Vae prijatle cerkvene umetnosti pa vabimo, naj si prilično ogledajo krasni veliki altar v Naklem. Posameznosti njegove bodo vsakemu, kdor pride, radi razkazali pogumni olupševalec Božjih vež, župnik Anton Zarnik. In ko boš stal, dragi čitatelj, pred novim altarjem sv. Petra v Naklem, priporoči — prosim te — s kratko molitvico vsaj svetemu Petru čolnič njegov, ki veslá sedanje dni po vihnem morji; priporoči mu našo milo mater, sv. Cerkev.

Od stare Metulje. (Zastran knjig društva sv. Mohora med prostim ljudstvom.) Pripoznati mora vsak, koliko zanimivega, koristnega in podučljivega nam prinaša družba sv. Mohora. Kakor različna pa je knjiga od knjige, tako različne so tudi lastnosti in misli ljudi sploh. Ta hvali, drugi graja. Pri mnogih pogovorih sem zapazil, da se živalstvo kmetom naj manj priljubljuje; nepotrebna se jim zdi znanost tistih žival, ktere nam

tudi v zabavo služijo. Rad se ogiblje marsikdo nauka, kateri bi mu vendar koristil. Vidil sem nedavno kako so v neki hiši otročiči za igro knjigo „Živali v podobah“ terkali in po tleh metali. Marsikoga močno bode vediti, je li „Žalost in Veselje“ resnična ali izmišljena povest? Poslušal sem tri, ki so se o tej povesti pomenkovali. Eden izmed njih pravi: „Z Alešem sem bil jest l. 1848 skupaj pri bitvi na Laškem, on mora še živeti.“ — Drugi: „Jaz hodim vsako leto na Heriško ob Savi po meji kranjski in štajarski, bom se prepričal, je li res živela ta in ta družina pred toliko leti v unem kraju?“ — Tretji ju zaverne: „E béžita, same laži so spletene!“ — Znano je že sicer, da prosti svet ne ljubi izmišljenic; še ne misli si, da bi mu bile tudi izmišljene povesti v poduk in razvedrilo. Potreba je takemu ljudstvu pojasnila in poduka, da vé ločiti, kaj so prave dogodbe in kaj prilike, basni, tudi včasih povesti, ki so v ta namen zložene, da se lepi nauki vanje vpletejo. Se vé, da naj bolji za poduk so vselej resnične in djanske dogodbe, ki so vzete iz skušenj, vojsk in mnogoterega terpljenja in zatajevanja v človeškem življenju. Naj bolji in naj koristniši med vsimi pa so reči, ki se ozirajo naravnost na sveto vero. Verno ljudstvo ima v tem še neskaženo čutilo in naj bolj ljubi branje, ki mu dušne moči oblažuje in za srečno prihodnost tekne. Ne bilo bi prav, ako bi jim bile n. pr. posvetne bukve tako ljubo branje, kakor jim je „Kristusovo življenje in smert“, „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“ itd. Kus gospôde po mnogih hišah pa je spriden, ne mara za verske reči, ljubi le izmišljene romane, novele itd., ki budé mesenost in počutnost.

Duhoven, učitelj ali drugi iznajden človek bi dobro storil, ako bi o lepih prilikah ljudstvu v zdaj omenjenem pomenu branje pojasnoval.

Zapisnik vsih knjig, kar jih je družba dala doslej na svetlo, bi utegnil dobro služiti; s tim bi se vstreglo pozneje vpisanim udom, kateri še marsiktere dobre knjige vidili niso. Naj bi pa tudi ne pozabil priporočiti knjige, kakor so za različne stanove, ker ne more slednji vsega prečitati in morebiti tudi ni vse vsakemu enako primerno. S. Punčah, učitelj.

Iz Prema 30. prosenca. — Pretečeni petek, 27. prosenca, je bil za Premce zelo žalosten dan, in uterila se je marsiktera solza iz oči móž in žená, mladih in starih, otrok in odraslih. Okoličanje so sicer čuli pri-terkavati Premske zvonove; pa to zvonjenje jim ni bilo v veselje, temuč v veliko žalost in grenko tužnost. Bilo je, kakor da bi žalovali tudi zvonovi v zvoniku nove cerkve, ker zapustijo faro tisti preblagi gospod, ki so sozidali krasni tempelj; bilo je, kakor ko bi farani nesli k pogrebu svojega naj večega dobrotnika.

Zapustili so nas namreč prečastiti gospod Matej Frelih, bivši farman (fajmošter) Premski, ter odšli na novo službo v Lašiče. Srečni Lašičanje, ki dobijo tako izverstnega gospoda. Žalostni so pa tudi Premci zaradi take zgube. To čutijo vsi, in zbrali so se bili skoraj vsi vaščanje skupaj pred farovžem posloviti se z njimi. In ko gospod, priporočivši se sveti Heleni in pozdravivši sveto Rešnjo Telo, odidejo, jamejo jokati vsi, eni glasno plakaje, drugi si solze brisaje komaj ihtenje prideržujejo. Vsa truma ljudstva gre in se drenja za gospodom. Vsaki hoče biti naj bližej njim; sleherni jih milo pogleduje, ter si v srečo šteje, jih še enkrat pogledati v prijazno oko. Že se poslovijo gospod s trumo ljudstva in grejo na voz, ali ljudstvo le še vré za njimi toliko bolj žalovaje in se ihté, kolikor bolj beži voz izpred oči in odpelje preljubljenega fajmoštra.

Ljudstvo vé, zakaj žaluje, ker zgubilo je izverstnega duhovna, ki so z naj večimi skerbmi in tako rekoč s praznimi rokami zidali mu cerkev; zgubilo je moža,

brez graje, ki ga vse ljubi. Spoštujejo odšlega gospoda celo nasprotniki duhovščine, hvalijo jih tudi tukajšnji tujci. Rekel je po njihovem odhodu neki Italijan: „Non ho veduto mai un cosi bravo parrocho, com' è questi: puo rincrescersi tutta la gente per questa perdita.“ In neki Francoz je rekel o njih proti meni: „Ce curé n'a pas des ennemis.“ Ljudstvo domače pa pravi: „Umreti za tacega gospoda bi se ne branili.“

Dokler je kaj tacih gospodov, ni se bati vernim ničesar. Gorečih in serčnih móž nam je treba v sedanjem zmešanem času, mož tacih potrebujemo, ki poznajo apostolskega duha in ga imajo sami.

Iz Celovca nam je došlo naslednje prijateljsko pisanje, ki se zanašamo, da nam dobri in mnogospoštovani gosp. pisavec ne bodo zamerili, da ga naznanimo. — Podala je „Zg. Danica“ št. 2. svojim bravcem kratek življenjepis ranjcega g. Andreja Žepiča, ktere ga se še zmirom spominjam ali pa, da bolj prav rečem, ktere ga nikoli pozabil ne bom. Rad bi zvedel ime g. dopisnika, naj bi mu še nekaj sporočil o zadnjih trenutkih dragega Andreja; *) in da bi mu povedal, da smo ga vsi radi imeli, kar spričuje to, da je bil izvoljen za zakristana ali cerkvenika, dasiravno ni bil rojen v naši škofiji. Gotovo bi bil posvečen v 3. letu, ako bi ne bil zdravnik naravnost povedal, da 4. leta preživel ne bo. Pridigoval je tudi enkrat tukaj in pridigo še imam ko blag spomin, tudi, sv. pismo gerško in latinsko“ lastnina rajnega, ktero je kupil drugi, tudi že umerl bogoslovec. Priporočal sem po njegovi smerti gg. Rihtarju in Podlipniku, naj bi nabirala med tovarši in drugimi sošolci, kateri so na Dunaju, v Gradcu, Ljubljani in drugod, za spodoben spominek; pa dobila nista nič. Kaj je bilo krivo, ne vem. Stal je na njegovem grobu črn križ; zapisano je bilo na njem njegovo ime in letno število. Lani jeseni ga je gotovo že odvezel grobokop, kajti ga sam tudi nisem več našel. Meni je bilo žal, da me g. dopisnik ni obiskal; rad bi ga bil spremil, ako sem le doma bil, na grob nepozabljivega rojaka.

Ves Vaš iskreni spoštovatelj

Dragotin Dürnwirth l. r.,
duhovni oče v bogosl. semenišču.

V Gorici bo s privoljenjem prevzv. knezo-nadškofa med 30. t. m. in 2. febr., to je, cele tri dni izpostavljeno presv. Reš. Telo, med tim očitni govori in molitve, spovedi in obhajila v stolni cerkvi, vse za sv. Očeta.

Kaj se godi v Rimu? (Dalje.**) Od kar je Jezus ležal v betlehemskih jaslicah, in se tako silno ponižal zavolj odrešenja človeškega rodú, je razodevanje tega poniževanja neprejenljivo, in bo terpelo do konca svetá. Jezus si je namreč izvolil v prebivališče človeške serca, v njih on rad prebiva kakor v jaslicah, Cerkev Jezusa tako rekoč rodi, kadar po sv. zakramentih njega položi v pripravljene serca vernikov, in sicer že in pa naj raji v serca otročičev, katerih serca so naj lepši in naj čedniši jaslice. Tedaj cerkev kakor skerbna Marija opravlja Jezusa v sercih nedolžnih, sv. Oče pa, kakor skerbni Jožef varujejo Jezusa v sercih keršenkov.

Sv. Oče so vsemu katoliškemu svetu sosebnost mla-dino priporočevali. In vedoči, da le vera človeka srečnega, bogatega, veselega in zadovoljnega dela, so vedno učili, kako naj se katoliška mladina podučuje in izreja, da se že mlade serca vterdijo v ljubezni do Jezusa in se mu čisto in čedno prebivališče pripravljajo. Sv. Oče, so torej vselej zaverigli izrejo mavtarjev in tistih vlad, ki hočejo podučevati mladino brez vere, ktero nekteri še celo hočejo izverstiti izmed raznih znanstev

*) G. K. T., s tim imate priliko s tako priljudnim g. špiritvalom v Celovcu v dogovor se podati. Vr.

**) Začetek teh spisov je bil spredi med členki, ker je pa unkrat po naključji prišel med „Ogled“ naj tako ostane. Vr.

in učnih tvarin. Take škodljive vadila zastran podučevanja so sv. Oče zaverгли v glasovitem „sillabu“ ali zapisniku zmót.

Sv. Oče so tedaj Jezusu zvesti Jožef, ki išejo pribriniti njemu prebivališče v Betlehemu, to je, v sercih vernikov, še posebej malih. Tedaj kaj se godi v Rimu v ti zadevi?

V Rimu vlada sili Jezusa bežati s svojega sedeža, kakor je Herod vzrokoval Jezusov beg iz Betlehema.

V šolah bo mladina le od posvetnih učencikov podučevana; ne bo slišala iz ust duhovnih učencikov nauka katoliškega, ali pa le malo; ne bo imela več onih lepih vaj Mariji D., sv. Jožefu, sv. Alojziju na čast itd., kar je mladostne serca toliko zlahtnilo; v serca se bo med podučevanjem sejal posvetni duh, božji duh ne bo dobival prostora, bo bežal od mladine, Jezus ne bo nahajal tam več prebivališča. Zunaj šole vidi mladina povsod nesramne podobe, bere nesramne listke, tu in tam raztrošene, vidi ostudne igre po očitnih glediših, ki se tu in tam postavljajo (kakor se je godilo pred malo časom pred dvorano Farneze tako, da so bili prebivalci bližnjih hiš zavoljo nesramnih igralcev primorani okna zapreti in mladino proč poditi, da bi nesramnosti ne gledali*), sliši nesramne pogovore od strani gerdunov, ki po Rimu sem ter tje pohajajo pohujševat ljudstvo in mladino. Vse to se godi s poterjenjem od strani nove vlade, ki tedaj kakor Herod iz serc nedolžnih — ki so bili in morajo biti Gospodovo stanovanje — Jezusa podi proč v nesrečo revežev mladenčev in deklin, katerih serca se počasi prenarejajo v stanovališča satanove. Dokler so sv. Oče vladali, so kakor zvesti Jožef obiskovali samostane, vstanovališča, šole in vse kraje, kjer se je mladina podučevala, in so skerbili za to, da so mali ohranili svoje serca, nedolžno prebivališče Jezusa Kristusa.

V Rimu se pripravljajo novi herodeži Jezusu greniti prebivališče in stanovanje med ubogimi. Čez štirideset tisuč ubogih, vdov, sirot, starčkov itd. so sv. Oče previdili vsako leto, sosebno v dotičnih staniših, ki jih je poprejšnih papežev in sedanjega sv. Očeta dobrotna roka ustanovila. Tu so reveži stari se pripravljali mirno in brez skerbi k smerti, mladi revčki pa so se navadili delavnega in svetega življenja, ter je Jezus po tih staniših nahajal prebivališče v sercih tacih oskerbljencev. In glej! že je talijanska vlada jela preiskovati, od kod da je veliko premoženje tih vstanovališč, in tirja natank poštév od gospodarenja v njih, da se vidi, kam pes taco moli, ker vemo, da je ravno ta vlada po Kavurju že 22. febr. 1855 omenila bogatih vstanovališč in samostanov rimskih, ki bi zamogli vladi iz stisk pomagati. Tako je omenil tudi Minghetti 26. junija 1860 in na to meri tudi nova talijanska postava od 4. jan. 1871, da cerkvenih posestev prodati ni pripušeno, češ, da cele dobijo v svoje pesti. Sv. Oče, ko so še vladali, so vedno obiskovali te vstanovališča za uboge, so jih vodili, jih velikrat obdarovali, kakor zvesti Jožef, da bi med revnimi Jezusu ohranili prebivališče. Temu nasproti pa nova vlada, ki je sv. Očetu Rim vzela, teh naprav ne bo tako skerbno gojila, ali pa se jih bo celo kakor novi Herod samogoltno polastila.

V Rimu novi herodeži skerbijo, da tudi meščani pred ali potlej zgubé dobrega duha iz serc. Ministerstvo je kraljevemu prokuratorju (oskerbniku) v Rimu zapovedalo, da naj dobre cerkvene časnike tako dolgo zavira in naj jim spotike stavi, da bodo prisiljeni nehati.

Nasprot naj se posvetnim talijanskim, pohujšljivim časnikom povsod podpora daje, kolikor je mogoče.

(Dalje nasl.)

*) Tudi drugod nova doba taki sad rodi. Čudno je, da ljudi več sram ni, da se jim ne smili mladina pred katero se skazujejo ostudne zveržanja in burke, da uradnije na take reči nimajo bolj paznega očesa.

Vr.

Pelinorec.

Sultan pa jezuiti. Nedavno so pričeli oo. jezuiti v Carigradu precejšen konvikt z blagim namenom, da posveté vse svoje delovanje izreji in podučevanju mladine. Iskaje pomoči in varstva se zatekó naj prej k avstrijskemu poslancu. Ta pa jim svetuje, da naj se obernejo s svojo prošnjo naravnost k sultanu. Poskusijo zarés pri sultanu. Prijazno usliši ta njihovo ponižno željo ter ukaže, da se s stražo zavaruje jezuitovski vstav.

Zanimivo je tudi to, da je ta carigrajski vstav, ki vživa varstvo turškega cesarja, postal pred kratkim pravo pribežališče preganjanim očetom, ki morajo vsled svobodomiselnega ravnanja laške roparske vlade zapušati domačo zemljo. Še je spomina vredno, da se tako obrekovanim jezuitom nikjer ne dovoljuje več svoboda, kakor v Turčiji in na Angleškem. Pri tujovercih vživajo, česar pri domačih nimajo. Inimici hominis domesticus ejus! —

Zlati lesniki

ali srečkanje za celo leto. *)

(Nabral F. K.)

1. Kdor krivice voljno poterpi — mu Bog raji grehe odpusti.

2. Kar se vbogajme oberne — to nam stokrat Bog poverne.

3. Kdor hoče, kar Bog hoče — ta ima vse kar hoče.

4. Le pravično naj živimo — za nebesa prav skerbimo. — Tam kjer hudo vse nehá — tam v nebesih smo domá.

5. Več ne smeš, ne smeš odlašat', — človek, al se smeš zanašat' — milost božjo še doseči, — večni se ognit' nesreči? — Dans, dans pusti pot — vsih nesrečnih zmót! (Moli češ. Mar. za resnično poboljšanje.)

6. Kdor dobre navade in šege opušča — ta škodo nemnosti svoje sam skuša.

7. Dobre dela so — nar boljši blago — za sv. nebo.

8. Če hočeš hudó premagati — nikdar ne smeš praznovati.

9. Kakoršna tukaj setev — takošna tamkej žetev.

10. Kar truplu modras je strupén, to duši jezik je peklén.

11. Kdor se mali nesreči smeji — ga velika nesreča za peto derži.

12. Al Jezusa Križan'ga ljubi, al pa se na večno pogubi.

13. Ne daj pohujšljivim stvarém — odpirat' svojim se očém.

14. Časti Jezusa vse žive dni — pa boš srečen v večnosti. (Moli češ. Marijo za duše v vica, ktere so v življenju naj bolj častile Jezusa v sv. Sakramentu.)

15. Kar se voljno poterpi — se nam v srečo spremeni. (Češ. Mar. za pravo poterpežljivost.)

16. Te rudečica spreleti, — o vari se! te vést svari.

17. Bolnik: „Smert, oh pust' me še živeti! Dam ti srebra in zlatá; — Druge préd pober' po sveti, — ki jih stiska lakota.“ — Smert: „Milost meni je neznana, — Če daš tud' mi celi svet; — Jaz sem od Boga poslana, — Glej, moj lok je že napet!“

18. Tud pripušén'ga vad' se zderževati, da ložej bo ti hudo premag'vati.

19. Cvetice cvetejo nam vsako spomlad, in zemlja da-

*) Pred delj časom smo bili pričeli to lepo srečkanje, ki je bilo po naključji pretergano. Naj se zdaj dokonča. Prišli smo bili do št. 86, zdaj pa gredé nadalje začnimo zopet št. 1. Ti pregovori se lahko na listike prepisujejo, in o prijetnem času se z njimi srečka. Pri nekterih je pristavljeno, kaj naj opravi, kdor to srečko vzdigne, pri drugih pa srečkar vzdigovalcem lahko sam kaj veléva.

Vr.

ruje pogosto nam sad; al leta človeške le enkrat cvetó, le samkrat obhaja se leto mladó.

20. Vsa svetloba nič ne hasne, če nam vere luč ugasne.

21. Kdor sperviĉ hud'gane konĉá, ga zaĉnjíĉ hudo pokopá.

22. Smert nas pelje iz solz doline — v ĉast nebeške domovine.

23. Kdorkolj laže al krade, v strah'vanje zapade.

24. Le kratko grešna slast terpi; terpljenje večno ji sledi.

25. Kdor se Bogá ne veseli, veselja tudi vreden ni. (Ĉeš. Marijo za tiste duše, ki zavoljo neĉimernih veselost v vicah terpé.)

26. Z lažjo se ne odverne nesreĉa; stori se navadno še večá.

27. Smert: „Zdaj le hitivkupspravljati svoje dobro in hudó; tenki odgovor kdaj dajati bodeš mógel tam Bogú.“ (Ĉeš. Marija za stanovitnost v dobrem.)

28. Lenoba spodjeda zidove; pridnost splaĉuje dolgove.

29. Ubogim podeljeno — Bogú je posojeno.

30. Kdor pomaga drugim iz nadlog, rad pomaga njemu tudi Bog.

31. Pobožen ino priden bodi: plaĉilo pride ti povsodi.

32. Iše te sreĉa, um ti je dan; najdel jo boš, ak' nisi zaspan.

33. Mladine nar lepši lepota je tá: nedolžnost, ponižnost, dobrotnost sercá.

34. Po sreĉi pravi hrepeniš: — le v ĉistosti jo zadobiš.

35. Da greh strupen je gad za nas, zvé vsak, če prej ne, smertni ĉas.

36. Prišel bo enkrat sodnji dan, kjer bode vsak lažnjiv'c spoznan. (Ĉeš. Marijo, da bi nas Bog obvaroval hinavšine in lažnjivosti.)

37. Bedakom posvetno blago več veljá, kakor poštenje in ĉednost sercá.

38. Části Jezusa vse žive dni, pa boš sreĉen zdaj in v večnosti.

39. Drevje, katero se preveč košati, malo sadja — al pa nič ne obrodi. Tudi mladini se tako godi, ki se baha in ošabno obnaša, le malo imá pa malo veljá. (Ĉeš. Marijo za pravo ponižnost.)

40. Lenega ĉaka stergan rokáv, pal'ca beraška, prazen bokal.

41. V blagu posvetnem ne najde se sreĉa; v sercu blagem prebiva nar večá.

42. Bog rad njemu sreĉo dá, kdor je usmiljen'ga sercá.

43. Boljši je ĉednost in svetost, kot vsa lepota in svetlost.

44. O prijatli moji, ĉujte! to merliĉi nam rekó: „Vedno smert v spominu imejte, da vam sodba mila bo!“

45. Kdor uha nastavlja pozvediti vse, naléze si hudega polno serce.

46. Zdaj si zberi, vselej stóri, kar bi želel v smertni uri; in izšlo se ti bo prav, nikdar se ne boš kesal.

47. Hudobne družbe vari se, ob sreĉo vso pripravi te.

(Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

V novem nemškem cesarstvu se priĉenja živo gibanje in delanje za katoliško reó. Hasenški znameniti katoliški možje zahtevajo: 1. da naj verske zadeve vravnava nemški državni, in ne pruski deželni zbor; 2. da naj poslanci pobijajo predloge, kateri bi namerjali kloštre tretí in vtlesnovati; 3. naj na to delajo, da cerkev ima oblast, ki nji gre do sklepanja zakona in do šole, in naj bodo zoper civilni zakon in mešane šole; ako pride rimska reĉ v obravnavo, naj delajo za ohranjenje papeževe svetne oblasti. Tudi na Badenskem se v tem pomenu gibanje snuje in razširilo se bode gotovo

tako, da nemško cesarstvo, ako vé, kaj mu je v korist, ne bode prezerlo tacih zahtév.

Rimsko. Po novo-ugrabljenih rimskih okrajinah bodo Piemonĉanje zraven družih prinesenih novih blagrov menda v kratkem začeli tudi vojake nabirati. Kako bode ljudem pri sercu, ki dosedaj niso bili skorej nič v vojake jemani, si vsak lahko misli. Piemonški vojaki jim pravijo: „Vsi ste bili dosedaj preveč sreĉni, brez davkov, brez popisovanja! To je bila prav obljubljena dežela! Sedaj pa poskusite tudi vi sreĉo naše vredbe. Bote že vidili, kako se bo vam prileglo.“ (Tako, kakor se je godilo Rimljanom pod papeževó vlado, bi se godilo lahko vsim ljudém na zemlji, ako bi papežev nauk in svet sprejemali. Ali ni Pij IX ravno pred vojsko svaril Napoleona in pruskega kralja? Naj bi bil gerdi napuh nauk sprejel od oĉeta vsega keršanstva, pa bi ne bilo strašnega požiganja, prelivanja kervi itd.!)

Kako dobro se je ljudém godilo v tako imenovani Romani, dokler je bila ta okrajina pod papežem! Sadaj pa, ko je ugrabljena papežu, se je v samem mestu Faenci v dveh mescih storilo 30 samomorstev. Vsak pozná morivce, toda vradnje si ne upajo jim na pete stopiti. Po mestu je vse v strahu in žalosti, v mraku si ne upa noben ĉlovek več na ulice, pravi „Genter Korresp.“ Pod papežem so nekteri papeževi žandarji vse ohranili v lepem redu. Ljudje že celo govoré, da „nemški bastoni“ (avstrijske leskovice) bi bili bolji, kakor pa sedanje gospodarstvo. Mešĉanje odrekujajo davke, ker od javne oblasti ne dobivajo varstva.

Pariz se je po dolgem obleganji in mnogem terplenji podal, 28. pros. je bila s Prusom pogodba sklenjena in že so pruski vojaki se vselili v tiste moĉne terdnjave, ki obdajajo Pariz krog in krog. Vojaštvo v Parizu oddá svojemu sovražniku orožje in ostane v mestu priperito, mesto pa se smé z živžem oskerbeti. Pred tem žalostnim podverženjem so rudeĉi republikanarji v Parizu punt delali, iz jeĉe Mazas jetnike s silo izpustili, skušali mestno hišo napasti itd.; tako so Parižani med seboj kri prelivali. Pariz bo 200 milijonov plaĉal Prusu; koliko je pa iz družih měst sovražnik izžulil!

Koliko ljudstva konĉal, mest, vasi požgal, drevja iztrebil, zemlje poteptal! Prestrahovita škoda. Kdor ni slép, paĉ vidi zdaj, kako prav imeli sv. Oĉe, ko so kakor Oĉe keršanstva po svoji dolžnosti opominjali pred vojsko Napoleona in kralja Viljema, da naj odjenjata od vojske. — Pomirje terpi do 19. sveĉana. Ne vé se pa, če se bode podala francoska dežela, kar je še ni sovražniku v rokah, ali ne.

Če pa storé mir, je prašanje, kdo bode vladal na Francoskem, Cerkvi nevarni republikani, ljudiklavci Napoleonovci, ali pa Henrik V iz stare opraviĉene rodovine francoskih kraljev.

Iz Ljubljane. Podpisi za adresó do sv. Oĉeta in za protest do državnega ministerstva (Dalje.) Iz št. Mihela pri Žuženberku 577 in 117. *) Planina pri Jesenicah 127—127; Šentjuri pri Šmarji 300—113; Št. Gothard 461—157; Radovica 96—98; Verh 360—120; Vrabĉe 233—120; Preĉina 840—360; Vodice 720—359; Černi verh 212—73; Zavratac 309—157; Zlato polje 127—90; Sava 240—116; Ovsíše 70—28; Janĉe 102—17; Lipoglav 89—50; Škocijan pri Gut. 152—26; Mevlje

*) Perva številka kaže adresó do sv. Oĉeta, druga protest do ministerstva. Raznost v številu, kakor je oĉitno, je od tod, ker se na adresó lahko podpisujejo vsi spodrastli obojega spola; na protest pa le doletni moški. — Tudi „Tagbl.“ koléďva od Dan. nekega pojasnjenja zastran Rovt., Rud., Zap. Odgov.: Pojdi jih sam prašat, če te serbí zvediti! Vr.

496—224; Berdo 195—138; Šentjernej 1680—735; Pred-dvor 199—152; Getenice 120—66; Borovnica 306—298; Rizelj 106—36; Bistrica boh. 480—360; Srednja vas 486—223; Ihan 264—118; Ternje 235—119; Dražgoše 226—101; Kokra 127—98; Podvelb 214—122; Šturija 445—204; Višnja gora 455—244; Ambrus 259—132; Stara cerkev 702—227; Goče 110—110; Vače 608—163; Zatičina 1095—629; Poljica 122—122; Kerka 767—429; Suhor 183—84; Slap 240—120; št. Lenart 240—120; Budanje 158—149; Grahovo 360—128; Podlipa 188—76; Matenja vas 261—120; pri sv. Katarini 125—61; Kočevsko mesto 1213—241; Stari terg pri Ložu 1163—578; Doberniče 756—371; Spodnji Log 230—51; Ribnica 1984—892; Dolenja vas 669—337; Planina 800—518; št. Mihael 710—590; Polhov gradec 976—466; Zagradec 120—71; Žuženberk 647—356; Toplice 84—71; Ledine 312—43; Ipavska Planina 240—120; Škofja Loka 1530—444; Javorje 361—120; Mengeš 753—434. Šmarja 285—278. (Dalje nasl.)

Iz Maribora je katoliška konservativna družba v delegaciji poslala protest zoper prusoljubo, Avstrii nevarno politiko, ki se razodeva v Beustovih vradnih pisanjih ali notah.

Iz Gradca je vender poglavarstvo iz dežele poglalo prostovérca Zimmermanna; v 48 urah je mógel kopita pobrati mazač časnika, ki ga je imenoval „Freiheit“ (svoboda), bil je pa blato in laž. Ljubljanski „Tagblatt“ je toraj solzico za njim prelil. — Katoliško-politiška družba v Gradcu je sklenila prošnjo do dežel-nega šolskega sveta v tem pomenu, da naj si taisti pri-zadevajo ohraniti ljudski šoli katoliški značaj. Naj se namreč ohrani katoliško ime, katoliške šolske bukve, katoliški učitelji.

Po Koroskem se še zmiraj širijo katoliško poli-tiške družbe, tako v Borovljah, Köttmansdorf-u.

Duhorske spremembe.

V kerški škofii. G. Tom. Schneider, fajm. pri sv. Martinu, dobi faro Tučnik, in g. Matija Torkar, zač. ka-nonik v Velikovu, faro Mozelj v ljubljanski škofii. (K. Bl.)

V goriški nadškofii. G. Iv. Flap biva kot dokto-rand logoslovja na Dunaji. — Umerli so: G. Pavel Vončina, duhoven v pokoji; O. Emanuel Sidovšek, kapucin v ip. Križu; g. France Visintin, namestni vodja na sv. Gori. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

1. ZMago ČastltLJIVO DoČaka kóněČno PIJ IX.
2. NJegoVI CertIVCI boDo potLaČenI praV osraMotenI.
Za sv. Očeta. Po g. A. G. 2 gl. sr. in 2 tol. po 33 kr. st. den. — Z Gojzda: G. f. Ant. Černe 7 gld. 50 kr. M. Lončar 3 gl. N. Smoleč 1 gl. L. Sušnik 50 kr. Vsi s pristavkom: „Da bi Bog ponižal sovražnike sv. Cerkve.“ — Iz Idrije: „O sv. Oče! sprositi nam revnim, Vam vdanim ovčicam, blagoslov božji, posebno o naši smertni uri!“ — G. Ig. Gr. 3 gl. sr.; M. G. 1 gld.; N. B. 50 kr.; A. Č. 40 kr.; X. 40 kr.; N. R. 40 kr. in A. Č. 65 kr. — Iz Mokronovega 11 gld., namreč: Č. g. župnik A. Jaklič 2 gl.; č. g. duh. pom. Al. Kumer 1 gl.; Fr. Šetina 1 gl. 23 kr.; M. Šetina 60 kr.; M. Metelko 20 kr.; Tekavčičeva hiša 2 gl. 46 kr.; Fr. Zupančič 40 kr.; Jeršetovi 20 kr.; Fr. in M. Šetina 82 kr.; Neimen. 1 gl.; M. Žabkar 1 gld. — Č. g. J. Dolžan 1 gl. 5 kr. (ost. po opravl. naroč.). — P. Gerdina 1 gl. — H. r 2 gl. — Neka dobrotnica 1 gld. — Z Berda po č. g. fajm. 5 gl. v srebr. in 17 gl. v pap. s pristavkom: „Marija pomagaj!“ — Več deklet svetemu Očetu jetniku 3 gl. 20 kr. (vmes 1 gl. sr.) Prosiyo sv. blagoslova za srečno

zadnjo uro. — Iz Črnega verha nad Polh. gr. 5 gl. 10 kr. a. v. in 2 sr. dvajs. — „Erubescant et conturbentur omnes inimici Ejus, convertantur et erubescant velociter“ — 1 gld. 40 kr. A. V. F. pri Fužinah. — Iz Kočevskega mesta 31 gl. „v podporo sv. Očetu z željo in prošnjo: Sv. Oče, sprositi nam stanovitnost do zadnje ure.“ — Obžalujoči svojega oropanegeta očeta darujejo brezovški mladenči 25 gl. in dekleta 28 gl., ter prosijo zase blagoslova, za cerkev pa, da bi Gospod njene sovražnike ponižal. — G. M. K. dá sv. Očetu Piju IX, rimskemu papežu, v pomoč 2 terdnjaka po 2 gl. = 4 gl. v sr. in prosi blagoslova od Njih za srečno zadnjo uro. — Dobra roka 1 dvajs. st. den. — Od sv. Lenarta 20 gl. v pap. in 10 gl. v sr., darovanih nekaj pri tridnevniči za sv. Očeta, nekaj posebej. Vsi vošijo sv. Očetu, da bi doživeli Petrove leta in še dalje, in rešenje iz sovražne oblasti; zase pa prosijo sv. blago-slova v življenji in sešebno o smertni uri. H. Bala-neč dva terdnjaka, t. j. 4 gl. st. den. s pristavkom: „Moj ljubi duhovni Oče! Jest nevredna hči obžalujem Njih nesrečo. Prosim Jih za sv. blagoslov, da bi dosegla milost razsvitljenja, spreobrnjenja in duha prave po-kore... Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ — „Preljubez-njivemu sv. Očetu Piju IX, vidnemu poglavarju sv. rim-ske katoliške cerkve, iz ljubezni daruje mali darček, 1 dvajsetico v srebru, in voši v novem letu 1871 ohranjenje ljubega zdravja še dolgo časa, povernitev vsih starodavnih pravic, ki jih je pretečeno leto pograbila nečloveška, bogoskrunska krivica, in prosi sv. blago-slova za pravo spoznanje stanovitnost in srečno zadnjo uro sebi in sorodnikom — Pavel Megušar. — Iz Loke nadalje po č. g. f.: J. V. 1 st. des. in 40 kr., J. O. 1 gl., M. G. 3 st. dvajs. 6 star. des., 6 starih petek, 2 po 25 kr., J. P. 1 gl., M. 5 gld., J. Č. 2 star. dvajs., neimen. 20 kr., N. M. M. B. U. D. 1 cekin za 5 gl. 86 kr., P. Br. 3 sreb. dvajs., M. Br. 1 gl. sreb. n. d., M. A. 35 kr., G. Č. 20 kr., A. K. 20 kr., J. S. 40 kr., neim. 2 sr. dvajset. 81 kr. — Duhovnja Goče „Piju jetniku“ 6 gl.; g. M. Z 2 gl.; g. S. P. 50 kr. sr.; M. G. 5 frankov sr. „za srečno zadnjo uro in za duše v vicah;“ Bloški farani 50 frankov v zlatu (24 gl. 92½ kr. a. v.) in 1 gl. v pap.; J. K.: Emitte Spiritum Tuum!“ dva velika cekina (cena 24 gld. 45 kr. avstr. v.) — Uršula in Katarina Lukšič 20 kr. — M. L. 1 gld. — Neimenovana 60 kr. — Škofja loka po č. g. f. R.: L. J. 1 gl.; J. P. 2 gl. sr. v kup.; M. St. 1 gl.; neimen. 80 kr.; M. D. 1 gl.; M. Fr. 1 gl.; J. S. 2 gld. sr. v kup.; več njih skupaj 1 gl. 44 kr. — Iz Žaljne: Neka oseba 5 gl., prosi sv. blagoslova za srečno zadnjo uro. Druga v dober namen 60 kr. — Rotija B. 2 gl. sr. — Iz Škofje loke 50 kr. — G. Janez Rome, župnik v Ledi-nah s prošnjo za sv. blagoslov zase in za farmane, 6 gl. — Marija Zalar 1 gl. — O Marija, brez madeža izvir-nega greha spočeta! patrona naše fare, varuj in brani našega sv. Očeta, kterega duh. s. čedo prosi za sv. ap. blagosl v življenji in ob zadnji uri. Fara Studenec 11 gl. — S št. Jurske gore 1 gld. s prošnjo sv. blagoslova za dušo in telo, za-me in vse moje. — G. A. V. 1 gl. — Iz Mavčič 12 gl. — J. P. 5 st. dvajs. —

Za misijon v Adrijanopelnu. Farmani iz Šmartna pod Šmarno goro 9 gl. 20 kr. — Iz Doba 15 gl.

Za znamenje M. D. neomadežanega spočetja pri sv. Jakopu. Neka dobrotnica iz Boljunca 5 gl. po č. g. Fr. R. —

Za pogorelce v Postojni 2 gld. iz Črnega verha nad Polh. gr.

Za misijon na Jutru. M. Merhar 25 kr.

Za afrik. mis. M. Merhar 1 gl.